

ANMÄLARE

Dick Forslund
764 Velkoop Crescent, Glenmore Beach
4278, KwaZulu-Natal, Sydafrika.

MOTPART

Nordea Bank Abp, filial i Sverige
Group Legal H 57Att: Personal Banking
Legal SE
105 71 Stockholm

Nämndens beslut

Nämnden rekommenderar Nordea Bank att återställa Dick Forslunds nedstängda betalkonto med eventuella tillhörande grundläggande tjänster.

Anmälarens krav

Dick Forslund begär att banken öppnar upp hans bankkonto.

Sammanfattning av Dick Forslunds skäl för kravet

Banken bestämde sig för att stänga ner hans bankkonto trots föregående korrespondens. Han behöver sitt konto för sina ekonomiska angelägenheter i Sverige.

Även om han inte är bosatt i EU/EES har inte banken rätt att stänga ner hans bankkonto. Banken är skyldig att göra en individuell prövning. Det gjorde banken av honom utan anmärkning i november 2023. Uppsägningen skedde 10 år efter hans registrerade avflyttning.

Hans transaktioner mellan Sverige och Sydafrika utgör ej en "betydande risk" för banken. Det utgör ingen risk. Under hans tid i Sydafrika har han skickat pengar till Sverige från sydafrikanska Standard Bank en gång. Det var 2011. Det var, vad han minns, för att betala en räkning. Samma år skickade han också ett stort belopp från sina besparingar i Sverige till hans bank i Sydafrika för att köpa en bostad.

Han har behov av ett konto hos banken. Han tar i regel ut sin svenska pension kontant med ett bankkort från banken varje månad och sätter in på hans sydafrikanska bankkonto för hans familjs uppehälle. Det är max ZAR 10 000 per månad. Hans pension från 5 olika organisationer i Sverige summerade under 2023 till strax under 9 000 kr. Det är också hans transaktioner med bror, dotter nära vänner och eventuella föreläsningssupdrag (vilket var fallet i oktober 2023).

Motpartens svar

Nordea Bank Abp, filial i Sverige motsätter sig kravet.

Sammanfattning av Nordea Bank Abp, filial i Sveriges svar

Att erbjuda banktjänster till en kund utanför Nordeas hemmamarknad är förenat med en betydande risk för banken att överträda regler i det land kunden är bosatt, i detta fall Sydafrika.

Nordeas bankprodukter är utformade efter de lagar, skatter, rapporteringskrav m.m. som gäller i Sverige. Finansiella tjänster är överlag förknippade med genom gripande regleringar i de flesta delar av världen, något som medför mycket små möjligheter för en bank att erbjuda sina produkter till kunder i andra jurisdiktioner.

Att låta kunder bosatta utanför EU/EES ha betalkonton innebär en särskilt ökad risk för penningtvätt, jämte svårigheter att upprätthålla tillräcklig kundkänedom. Nordea vill också framhålla att det behov anmälaren anger för att kontot hos banken ska finnas kvar, i stället kan uppfyllas med banktjänster i Sydafrika. Det är fullt möjligt att därifrån ta emot pensionsutbetalningar. Att priset för banktjänster kan vara högre i Sydafrika än i Sverige, är inte en omständighet som ska vara avgörande i bedömningen.

Nordea noterar avslutningsvis att Dick Forslund inte är bosatt inom EU/EES. Banken är således inte skyldig att tillhandahålla honom betalkonto med grundläggande funktioner enligt betaltjänstlagen, eller på annan grund.

Betalkontodirektivet innehåller i artikel 19 en uppsägningsgrund med innebörd att kontraheringsplikten upphör när en kontohavare inte längre är bosatt i EU/EES. Enligt direktivet finns det alltså tydligt inte längre någon kontraheringsplikt för utflyttade personer.

Denna del av artikel 19 har inte överförs till lagtexten i 4 a kap. 9 § betaltjänstlagen. Nordea menar att detta varit felaktigt och att det inte funnits något utrymme för en annorlunda implementering än vad direktivet föreskriver. Direktivtexten medger enbart att striktare grunder för uppsägning kan införas av en medlemsstat.

Som skäl för att berörd del av artikel 19 inte skulle skrivas in i lagen, nämns kort i propositionen att det kan finnas ett fortsatt behov av betalkonto och att enbart den omständigheten att kontohavaren flyttat inte ska anses vara grund för uppsägning (prop. 2016/17:129 s. 38).

Nordea har uppfattningen att den svenska lagtexten måste tolkas konformt med direktivet och vill i samband med det framhålla, att det behov av kontot som förarbetena anger kan finnas, i vart fall måste vara uppenbart och ligga på kontohavaren att styrka. Därtill kommer att om det är möjligt att ha motsvarande banktjänster i det land kontohavaren flyttat till, ett sådant behov som motiverar att konton i Sverige måste bestå inte kan anses finnas.

Obeaktat allt det ovanstående, måste det undantagslöst anses finnas en möjlighet för svenska banker att på avtalsmässig grund säga upp kontohavare som är bosatta utanför EU/EES, eftersom det för dessa rent faktiskt inte längre finns någon kontraheringsplikt. Deras konton omfattas inte längre av betalkontodirektivet och inte heller av motsvarande regler i betaltjänstlagen.

Nordea har i sina villkor en allmän uppsägningsgrund med uppsägningstid om två månader. Denna grund är avtalad och Nordea bör inte vara förhindrad att använda den som grund för uppsägning i relation till anmälaren, varför den återopps i tillägg till tidigare angivna grunder.

I den del anmälan avser tillgång till produkt som inte omfattas av grundläggande funktioner i betaltjänstlagens mening, som BankID, anser Nordea att nämnden ska överväga att avvisa ärendet.

Motiveringen till nämndens beslut

Dick Forslund har gjort gällande att Nordea Bank inte har haft rätt att säga upp hans bankkonton med tillhörande grundläggande tjänster. Eftersom Dick Forslund menat att uppsägningen är felaktig har han krävt att hans bankkonton ska öppnas.

Nordea har å sin sida gjort gällande att Dick Forslund inte har rätt till konto i Sverige eftersom han inte bor inom EU/EES.

Ett existerande avtal om betalkonto får sägas upp enligt 4 a kap. 9 § betaltjänstlagen i de fall konsumenten avsiktligt använt betalkontot för olagliga ändamål, om det inte har förekommit några transaktioner på betalkontot under de senaste 24 månaderna, om konsumenten lämnat felaktiga uppgifter för att få öppna betalkontot med grundläggande funktioner och korrekta uppgifter skulle ha lett till att konsumenten hade nekats att öppna ett sådant konto eller om det finns särskilda skäl.

Av regeringens uttalande i prop. 2016/17:129 framgår det att man vid genomförandet av betalkontodirektivet i svensk lag bedömde att det inte skulle införas någon möjlighet för kreditinstitut att säga upp ett avtal om betalkonto med grundläggande funktioner på den grunden att konsumenten inte längre är lagligen bosatt i unionen. Regeringen uttalade vidare att en konsument som har flyttat till ett land utanför EES kan ha ett fortsatt behov av betalkonto i Sverige, och att flytten i sig inte bör utgöra grund för att säga upp avtalet (a prop. s. 37).

Betaltjänstlagen ger alltså inte rätt till uppsägning av betalkontot på den grunden att Dick Forslund inte är bosatt inom EU/EES. Det kan också konstateras att Dick Forslund har ett fortsatt behov av betalkonto i Sverige för att bl.a. ta emot sin svenska pension. Någon annan grund för uppsägning har inte gjorts gällande från bankens sida. Uppsägningen har därmed varit obefogad, vilket innebär att Dick Forslunds begäran om återställande av kontona med tillhörande grundläggande tjänster ska bifallas.

Beslutet har fattats av Marcus Isgren (ordförande och chef för ARN), ordförande, samt ledamöterna Anders Karlström (Svenska bankföreningen), Britten Lagerkvist Tranströmer (Sveriges konsumenter), Marie Munch af Rosenschöld (Svenska bankföreningen) och Annegret Stackenström (Sveriges konsumenter).

Föredragande jurist: Embla McKiernan.

2024-05032

2024-12-27

Allmänna reklamationsnämnden

Uppllysning till parterna

Beslutet kan inte överklagas. Läs mer om nämndens beslut i bifogad information.